

บทวิเคราะห์งานประพันธ์ Le Merle Noir ของโอลิเวียร์ เมสซีเยน
A MUSICAL ANALYSIS OF OLIVIER MESSIAEN'S LE MERLE NOIR

ธนศักดิ์ อังศุโกมุทกุล*
ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเลือกใช้อัตลักษณ์ทางโสตศิลป์ในการสร้างบทเพลงของ โอลิเวียร์ เมสซีเยน โดยศึกษาจากบทเพลง Le Merle Noir สำหรับฟลูตและเปียโน องค์ประกอบหลักในการวิจัยได้แก่ สังคีตลักษณ์บทเพลง การเลือกใช้ชิ้นคู่ การเลือกใช้โน้ตในการประพันธ์ การใช้สัดส่วนจังหวะจากดนตรีฮินดู การใช้รูปแบบบทเพลงไล่เลี่ยนด้วยการประจุ การเพิ่มและลดทอนค่าจังหวะ และเทคนิคสำหรับการแสดง

ผลการวิจัยพบว่าสังคีตลักษณ์บทเพลง Le Merle Noir มีความเป็นเอกลักษณ์โดยการใช้รูปแบบสังคีตลักษณ์โขนตาที่ปราศจากท่อนตอนย้อนความ เมสซีเยนได้เลือกใช้ชิ้นคู่เสียงที่หลบอยู่ในธรรมชาตินั้นคือ ชิ้นคู่ 4 ออกเมเนตในการดำเนินบทเพลงตลอดทั้งเพลง ยิ่งไปกว่านั้นเขานำเสนอรูปแบบเทคนิคการบรรเลงที่คำนึงถึงเสียงตามธรรมชาติมากกว่าความไพเราะทางโสตศิลป์โดยทั่วไป เขาได้ใช้ความกังวานของเครื่องดนตรีทั้งเปียโนและฟลูตในการนำเสนอคอร์ดและชิ้นคู่ที่มนุษย์ควรจะได้ยินตามธรรมชาติของเสียง โดยการให้ฟลูตบรรเลงเดี่ยวในขณะที่เปียโนเหยียบกระเดื่องค้างเอาไว้ตลอดช่วงบรรเลงเดี่ยว จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ประพันธ์ได้คำนึงถึงทุกองค์ประกอบในการประพันธ์

คำสำคัญ: เมสซีเยน / ฮาร์โมนิกส์ / ฟลูต / โหมด / ความกังวาน

Abstract

This research is aimed to study the method of operation from Le Merle Noir (The Black Bird) for flute and piano composed by Olivier Messiaen. The main components included in this research are as follows: musical form, pitch and interval selections, Hindu rhythmic patterns, canon by the addition of the dot, augmentation and diminution, and performance technique.

This research has discovered that Le Merle Noir was written in unique Sonata form without the present of the recapitulation section. Messiaen selected an interval of an Augmented 4th within the hidden harmony which is played throughout the composition. Furthermore, he asked the flutist to play inside the grand piano (under the piano lid). The purpose was to use the natural occurring acoustics generated from the piano, giving the performance a distinctive sound. This technique was specifically used throughout the flute solo section. In conclusion, the composer has successfully executed every composition technique that occurred in this composition.

Keywords: Messiaen / Harmonics / Flute / Mode / Acoustics

* นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศรีวิทยาศิลปะตะวันตก ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, basfl126@hotmail.com

** ศาสตราจารย์ ดร., สาขาศรีวิทยาศิลปะตะวันตก ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, narongrit_d@hotmail.com

บทนำ

บทเพลง Le Merle Noir เป็นดนตรีคลาสสิกที่ประพันธ์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1952 เป็นดนตรีที่มีลักษณะการประพันธ์แบบเฉพาะ โอลิเวียร์ เมสเซียน ได้สร้างเอกลักษณ์ทางการประพันธ์ที่คำนึงถึงรูปแบบและคุณค่าของงานประพันธ์มากกว่าความเข้าใจของผู้ฟังทั่วไป เขาได้ประยุกต์แนวดนตรีสมัยศิลปวิทยาการ (Renaissance Period) และวัตถุดิบทางดนตรีจากต่างประเทศ (Exotic Musical Materials) รวมไปถึงความชอบทางด้านปักษีวิทยา (Ornithology) เข้ากับศาสตร์วิทยาการความรู้ดนตรีตะวันตกในยุคของเขา

เมื่อกล่าวถึงเมสเซียนในแง่มุมทางดนตรีแล้ว เราก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงการนำเสนอชีวประวัติส่วนตัวของเขาด้วยเช่นกัน ด้วยความชื่นชอบในการดนตรีและศรัทธาอันแรงกล้าต่อศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จึงทำให้ผลงาน Le Merle Noir ของเขาสอดแทรกไปด้วยเทคนิคการประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับนกและบันไดเสียงที่ได้รับมาจากบทสวดเกรกอเรียน (Gregorian Chant)

เมสเซียนได้ออกแบบโครงสร้างงานประพันธ์มาอย่างรอบคอบโดยสอดแทรกสภาพแวดล้อม ความคิด และการวิจัยส่วนตัวอย่างมีระเบียบแบบแผนลงใน Le Merle Noir การศึกษาบทเพลงนี้ จึงเป็นเหมือนรากฐานการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจรูปแบบงานประพันธ์ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างงานประพันธ์ของบทเพลง Le Merle Noir
2. เพื่อศึกษางานประพันธ์ของโอลิเวียร์ เมสเซียน ในบริบทของทฤษฎีเสียงและความกังวานของเสียงต่อการแสดง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตของงานโดยพิจารณาจากทฤษฎีการประพันธ์ของโอลิเวียร์ เมสเซียน ในงานประพันธ์ Le Merle Noir ของเขา ซึ่งเป็นรูปแบบงานประพันธ์ที่เกิดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยที่เมสเซียนเลือกใช้เสียง เลือกใช้ลักษณะจังหวะ และกำหนดข้อบังคับในการแสดงที่ทำให้เกิดความกังวานของเสียงที่ชัดเจนและเป็นระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. คัดเลือกงานประพันธ์โดยพิจารณาจากคุณค่า ลักษณะ และความยาวของงานประพันธ์ รวมไปถึงผลคุณค่าทางศิลป์ที่ผลงานชิ้นนี้กระทบต่อสาธารณะในวงกว้าง
2. ศึกษา วิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยจากโน้ตเพลง เอกสารประกอบการวิจัย และบันทึกการแสดงจริงรวมถึงการแสดงสด
3. สอบถามและปรึกษาข้อมูลวิจัยกับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจทานข้อมูลและสามารถอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการและจริยธรรม
4. จัดทำสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยแล้วจึงนำเสนอต่อสาธารณะ

ผลการวิจัย

แนวคิดงานประพันธ์

Le Merle Noir ('The Black Bird' หรือ 'นกสีดำ') เป็นเพลงแรก ๆ ที่เมสเซียนแต่งขึ้นโดยสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับนก (ซึ่งกลายเป็นบรรทัดฐานต่อไปสำหรับ 'ดนตรีนก' ของเขา) โดยเพลงนี้ใช้เพื่อเป็นเพลงสำหรับการทดสอบและแข่งขันที่วิทยาลัยดนตรีแห่งปารีส (Paris Conservatoire) บทเพลง Le Merle Noir เป็นบทเพลงที่มีความโดดเด่นทางด้านการใช้สีสันทันของเสียง การใช้จังหวะที่ซับซ้อนและตัดกันของความช้าและเร็วของจังหวะที่เด่นชัดในส่วนบรรเลงต่าง ๆ เป็นงานประพันธ์ที่ปราศจากเครื่องหมายประจำจังหวะ (Time Signature) ในช่วงชีวิตของเมสเซียน เขากลับไม่ได้รับการยอมรับในฐานะนักปักษีวิทยาจากผู้เชี่ยวชาญด้านปักษีวิทยาเท่าไรนัก อย่างไรก็ตามตัวของเมสเซียนเองนั้น ก็ได้ยืนยันว่าบทเพลงของเขาประพันธ์ขึ้นให้ใกล้เคียงกับนกตามธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งนกสีดำสามารถล้อเลียนเสียงของนกประเภทอื่นได้ เมื่อบทเพลงของนกสีดำบรรเลงไปเรื่อย ๆ เสียงของนกก็จะเปลี่ยนและพัฒนาตามไปด้วยเช่นกัน

สังคีตลักษณะบทเพลง

Le merle noir เป็นการประพันธ์ที่ใช้โครงสร้างแบบสังคีตลักษณะโซนาตาที่ปราศจากตอนย้อนความ (Sonata form without Recapitulation) โดยเมสเซียนได้พรรณนาไว้ว่าช่วงตอนย้อนความนั้น 'ล้าสมัย' (Obsolete) และควรรักษา 'สิ่งที่สำคัญที่สุด' (Most Essential) นั่นคือท่อนพัฒนา (Messiaen 1956: 40)

Le Merle Noir						
สังคีตลักษณะโซนาตา (ปราศจากตอนย้อนความ)						
ท่อนนำเสนอ (Exposition)			ท่อนพัฒนา (Development)			ส่วนจบ Coda
Modéré	Presque lent, tender	Un peu vif	Modéré	Presque lent, tender	Un peu vif	Vif
A	B	C	A'	B'	C'	Coda

*งานประพันธ์ชิ้นนี้มิได้มีการกำกับหมายเลขห้องในบทเพลง

เทคนิคการประพันธ์

งานประพันธ์ Le Merle Noir เป็นผลงานที่มีการเลือกใช้วัสดุดิบทางงานประพันธ์อย่างพิถีพิถัน และได้รับอิทธิพลมาจากดนตรีตะวันออก อีกทั้งยังมีการเลือกใช้วัสดุดิบของดนตรีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาด้วย ตัวของเมสซีเยนเอง ซึ่งเมสซีเยนได้เขียนอธิบายวิธีการประพันธ์พร้อมกับตัวอย่างผลงานของเขาผ่านงานเขียน “The Technique of My Musical Language” และ “Treatise on Rhythm, Color and Ornithology”

การเลือกใช้ขั้นคู่ (Interval)

เมสซีเยนได้เลือกใช้ขั้นคู่ 4 ออกเมนเทตในงานประพันธ์ของเขาอยู่เป็นประจำทั้งในการประสานเสียง และการเขียนทำนองหลัก เนื่องจากว่าขั้นคู่ 4 ออกเมนเทต (หรือขั้นคู่ 5 ดิมินิชท์) (ตัวอย่างที่ 1) เป็นเสียงที่เกิดจากโน้ตตัวเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นเสียงประสานตามธรรมชาติที่อยู่กึ่งกลางของระบบเสียงแบบ 12 เสียงพอดี (ตัวอย่างที่ 2)

ตัวอย่างที่ 1 ขั้นคู่ 4 ออกเมนเทต (หรือขั้นคู่ 5 ดิมินิชท์)

ตัวอย่างที่ 2 เสียงฮาร์โมนิกที่เกิดจากโน้ต C จะได้โน้ต C, C, G, C, E, G, Bb, C, E, F_♯ และ G (Latham 2002: 558)

เสียง F_♯ ที่เกิดจากระบบอนุกรมฮาร์โมนิกส์ (Harmonic Series) จะเพี้ยนต่ำกว่าเสียง F_♯ ตามปกติ จึงเขียนเป็น F_♯

การเลือกใช้โน้ตเพลงในการประพันธ์

โมดในรูปแบบจำกัดที่สามารถย้ายเสียงได้ (Modes of limited transposition) คือ ระบบบันไดเสียงที่ถูกคิดค้นขึ้นโดยเมสซีเยน โดยธรรมชาติแล้วการทดเสียงในระบบบันไดเสียงต่าง ๆ จะต้องเกิดการวนซ้ำกลับมาที่เสียงเดิมเสมอ ไม่ว่าจะเป็นระบบบันไดเสียงรูปแบบใด ๆ เมสซีเยนจึงได้เสนอระบบบันไดเสียงของเขาถึง 7 โมด และได้กำหนดความเป็นไปได้ที่การวนซ้ำจะกลับมายังจุดเดิมอีก โดยโมดที่ 1 ของเมสซีเยน คือ โมดบันไดเสียงเสียงเต็ม (Whole-Tone Scale) จะสามารถทดเสียงได้เพียง 2 ครั้ง (เมื่อเสียงโทนิคเริ่มต้นด้วย C หรือ C_♯ จะพบว่าบันไดเสียงจะไม่สามารถพัฒนาไปหาโน้ตหลักอื่น ๆ ได้) ไม่ว่าจะทดเสียงอย่างไรก็ตามบันไดเสียงนี้ก็จะมีโน้ตกลับมาที่เดิมเสมอ ทั้งนี้โมดที่ได้รับการเลือกใช้ในเพลงนี้ คือ โมดที่ 4 ของเมสซีเยน (ตัวอย่างที่ 3) สามารถทดเสียงได้ 6 ครั้ง มีความห่างของขั้นคู่เสียงแบบ ครึ่งเสียง – ครึ่งเสียง – สามครึ่งเสียง – ครึ่งเสียง – ครึ่งเสียง – ครึ่งเสียง – สามครึ่งเสียง – ครึ่งเสียง

ตัวอย่างที่ 3 โหมดในรูปแบบจำกัดที่สามารถย้ายเสียงได้ลำดับที่ 4 ของเมสเซียน

ตัวอย่างที่ 4 ในคอร์ดของเปียโน (ห้องที่ 3) จะประกอบไปด้วยโน้ต C, C#, D, F, F#, G, Ab ซึ่งเป็นโน้ตของโหมดในรูปแบบจำกัดที่สามารถย้ายเสียงได้ลำดับที่ 4 ของเมสเซียน

โหมดโดเรียน (Dorian Mode) เป็นอีกหนึ่งโหมดที่ได้รับการเลือกใช้โดยเมสเซียน โดยจะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงบรรเลงเดี่ยวของฟลูตที่จะมีการเน้นเสียงหนักไปที่โน้ต D และโน้ต A ซึ่งเป็นโน้ตโทนิคและโดมินันท์ตามลำดับ สันนิฐานได้ว่าเมสเซียนน่าจะเลือกใช้โหมดนี้เพื่อสื่อถึงบทเพลงสวดเกรกอเรียน เพื่อสื่อถึงศาสนจักรโรมันคาทอลิกที่เขามีความศรัทธาอย่างแรงกล้า หรืออาจเป็นไปได้ว่า ด้วยการเข้าโบสถ์โรมันคาทอลิกอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้เขาได้รับอิทธิพลจากดนตรีมาจากในโบสถ์และประพันธ์ผลงานที่ใช้วัตถุดิบจากโหมดโดเรียนไปโดยไม่รู้ตัว

ตัวอย่างที่ 5 โหมดโดเรียน

การใช้สัดส่วนจังหวะจากดนตรีฮินดู

เมสเซียสได้นำรูปแบบการใช้ลักษณะจังหวะมาจากดนตรีในศาสนาฮินดูที่มีชื่อเรียกว่า ‘รักกะวรณะ’ (Ragavardhana) หรือ ‘ราชยะวรณะ’ (Rajyavardhana) ซึ่งมีสัดส่วนของจังหวะที่ไม่สมมาตร (ตัวอย่างที่ 6) เมสเซียสได้ใช้กลวิธีในการพลิกแพลงรูปแบบการใช้จังหวะให้หลากหลาย โดยการนำจังหวะที่มีอยู่ก่อนมา บรรเลงย้อนหลัง (Retrograde rhythm) (ตัวอย่างที่ 7) อีกทั้งยังได้ค้นพบว่ารูปแบบลักษณะจังหวะบางรูปแบบจะไม่สามารถพลิกแพลงบรรเลงย้อนหลังได้ (Non-retrograde rhythm) (ตัวอย่างที่ 8) ซึ่งรูปแบบทั้งหมดล้วนมีความสมมาตรทางคณิตศาสตร์

ตัวอย่างที่ 6 ลักษณะจังหวะของ ‘รักกะวรณะ’ หรือ ‘ราชยะวรณะ’

ตัวอย่างที่ 7 ลักษณะจังหวะ ‘รักกะวรณะ’ ที่บรรเลงย้อนหลัง

ตัวอย่างที่ 8 ลักษณะจังหวะที่ไม่สามารถบรรเลงย้อนหลังได้

ตัวอย่างที่ 9 ลักษณะจังหวะและทำนองในช่วงนำเสนอ

สามารถพบรูปแบบการใช้ลักษณะจังหวะต่าง ๆ ได้ในทำนองซ้ำที่บรรเลงสลับกันระหว่างฟลูตและเปียโน (ตัวอย่างที่ 9) โดยทำนองที่ใช้ลักษณะจังหวะ ‘รักกะวรณะ’ จะบรรเลงโดยเปียโนในครั้งที่ 1 และลักษณะจังหวะ ‘รักกะวรณะ’ ที่บรรเลงย้อนหลังจะเกิดขึ้นในครั้งที่ 2 และลักษณะจังหวะที่ไม่สามารถบรรเลงย้อนหลังได้จะเกิดขึ้นในแนวเบสของเปียโนในครั้งที่ 2

การใช้รูปแบบบทเพลงแบบไล่เลี่ยนด้วยการประจุด (Canon by Addition of the dot)

ทำนองหลักของบทเพลง Le Merle Noir จะถูกบรรเลงในช่วงแรกของเพลงในท่อนนำเสนอบนเปียโน จากนั้นจึงตามมาด้วยฟลูต (ตัวอย่างที่ 9) หลังจากนั้นในช่วงท่อนพัฒนา ทำนองหลักจะกลับมาอีกครั้ง โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างของทำนอง แต่การขึ้นของประโยคเพลงจะถูกเปลี่ยนไปเป็น ‘ลูกเล่นแบบไล่เลี่ยน’ (Canon) ที่เกิดจากการประจุด (Dotted Note) ซึ่งมีจังหวะการขึ้นที่ขัดกันอย่างชัดเจน และต่อเนื่องตลอดทั้งช่วง (ตัวอย่างที่ 10) ในการนี้ทำให้เกิดการซ้อนทับกันของลักษณะจังหวะ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบ ‘หลากหลายลักษณะจังหวะ’ (Polyrhythm) ซึ่งความขัดกันของจังหวะเหล่านี้ทำให้เกิดเป็นเหตุการณ์แฝงขึ้นถึง 2 เหตุการณ์ นั่นคือ ‘การไล่เลี่ยนลักษณะจังหวะ’ (Rhythmic Canon) และ ‘การไล่เลี่ยนทำนอง’ (Melodic Canon) โดยเหตุการณ์ทั้ง 2 นี้เกิดขึ้นด้วยความเหลื่อมของเวลาที่เกิดจากการประจุด

ตัวอย่างที่ 10 ลักษณะการไล่เลี่ยนกันด้วยการประจุด เกิดจากการเพิ่มตัวหยุดเข้บ็ตสองขึ้นก่อนการบรรเลงลูกเล่นแบบไล่เลี่ยน ทำให้เกิดความหลากหลายของลักษณะจังหวะ

การเพิ่มและลดทอนค่าจังหวะ

เมสซีเยนคิดค้นรูปแบบการ ‘เพิ่มค่าจังหวะ’ (Augmentation) (ตัวอย่างที่ 11) และ ‘ลดทอนค่าจังหวะ’ (Diminution) (ตัวอย่างที่ 12) โดยนิยามไว้ว่าจังหวะคือมาตรวัดทางดนตรี การเพิ่มและลดทอนค่านี้นั้นจะทำให้จังหวะเป็นอิสระ (Messiaen 1956: 16) โดยจะพบการเพิ่มและลดทอนจังหวะได้ทั่วไปในบทเพลงนี้

ตัวอย่างที่ 11 ‘การเพิ่มค่าจังหวะ’ จังหวะดั้งเดิม (ซ้าย) จังหวะที่เพิ่ม (ขวา)

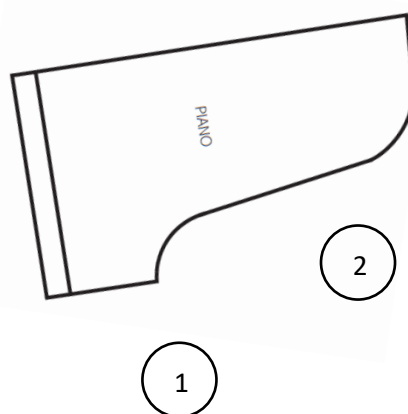

ตัวอย่างที่ 12 ‘การลดค่าจังหวะ’ จังหวะดั้งเดิม (ซ้าย) จังหวะที่ลด (ขวา)

เทคนิคพิเศษสำหรับการแสดง

ตัวอย่างที่ 13 ผังกำหนดจุดยืนของผู้บรรเลงฟลูตและเปียโน

บทเพลงนี้ได้รับการประพันธ์โดยคำนึงถึงสวนศาสตร์ (Acoustics) ระหว่างการบรรเลงด้วยเปียโนและฟลูตเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อทำให้เกิดเสียงฮาร์โมนิกส์พิเศษในการแสดง จึงต้องมีการจัดวางแผนผังการยืนที่แตกต่างกันถึง 2 จุดในการบรรเลง โดยตามปกตินักฟลูตจะต้องยืนบรรเลงในจุดยืนที่ 1 แต่ในเพลงนี้ตอนเริ่มแรกนักฟลูตจะต้องยืนเข้าไปใกล้ตัวเครื่องเปียโนในจุดยืนที่ 2 เพื่อบรรเลงให้เสียงเข้าไปข้างในเปียโน แล้วจากนั้นนักฟลูตจะต้องยืนบรรเลงในจุดยืนที่ 1 เพื่อบรรเลงให้ได้เสียงกังวานตามปกติ จึงทำให้ต้องใช้ที่ตั้งโน้ตเพลง 2 อัน การบรรเลงบทเพลงนี้ร่วมกับเปียโนในการแสดงจำเป็นที่จะต้องใช้แกรนด์เปียโนสำหรับการบรรเลง เนื่องจากเทคนิคการบรรเลงจำเป็นที่จะต้องเปิดฝาเปียโนให้สุดเพื่อบรรเลงเพลงนี้ให้ได้เต็มอรรถรส

ในช่วงตอนต้นของบทเพลง (Modéré) จะเป็นการบรรเลงเดี่ยวไล่ระดับเสียงของเปียโนที่เบามากแล้วจึงรับต่อด้วยฟลูตในการบรรเลง นักเปียโนจะต้องเหยียบกระเดื่องเปียโนค้างเอาไว้ตลอดทั้งช่วงบรรเลงเดี่ยวเพื่อให้เกิดเสียงกังวานในเครื่องเปียโนตลอดเวลา นักบรรเลงฟลูตจะบรรเลงโดยหันช่วงท่อของเครื่องดนตรีเข้าไปข้างในเปียโน (จุดยืนที่ 2) แล้วบรรเลงเดี่ยวตลอดทั้งช่วง จากนั้นในระหว่างที่เปียโนบรรเลงทำนองหลัก (Presque lent, tender) นักฟลูตจะต้องเดินกลับเข้าสู่จุดแสดงตามปกติ (จุดยืนที่ 1) จึงจำเป็นที่จะต้องนัดแนะกับนักเปียโนในเรื่องของการยืนบรรเลงในจุดต่าง ๆ อย่างชัดเจน

ทั้งนี้เมื่อกลับเข้าสู่ช่วงพัฒนาบทเพลง (Modéré) นักฟลูตจะเดินกลับเข้าไปบรรเลงใกล้กับเปียโน (จุดยืนที่ 2) ดังเช่นที่ได้กระทำในตอนต้นและเดินกลับไปจุดบรรเลงปกติ (จุดยืนที่ 1) อีกครั้งในระหว่างที่เปียโนบรรเลงทำนองหลัก (Presque lent, tender) และยืนแสดงที่จุดยืนนี้ไปจนจบการแสดง

สรุปผลการวิจัย

บทเพลง Le Merle Noir สำหรับฟลูตและเปียโน เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นด้วยภาษาทางดนตรีที่สร้างขึ้นจากการคิดค้นของตัวเมสเซียนเอง เมสเซียนได้มีการนำสังคีตลักษณะโชนาตามาดัดแปลงโดยตัดทอนย่อความ อีกทั้งยังนำลักษณะจังหวะมาจากดนตรีพื้นเมืองของอินดูมาเพิ่มและลดทอนค่าจังหวะทำให้เกิดเป็นมิติของการแสดงที่ซับซ้อน และกำหนดข้อปฏิบัติในการแสดงเพื่อให้เกิดมิติของเสียงฮาร์โมนิกส์ จึงทำให้บทเพลงนี้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และด้วยภาษาทางดนตรีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์นี้เองจึงทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกไม่คุ้นหูและสามารถทำความเข้าใจได้ยากกว่าบทเพลงอื่น ๆ

การทำความเข้าใจผลงานที่เป็นรูปแบบนามธรรมเช่นนี้ อาจมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจลักษณะการประพันธ์ และแนวคิดในงานประพันธ์เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงคุณค่างานประพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามเป็นหน้าที่ของผู้แสดงและผู้จัดการแสดงที่จะต้องนำเสนอข้อมูลแก่ผู้ฟังก่อนการแสดงให้ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทวิเคราะห์งานประพันธ์ Le Merle Noir ของโอลิเวียร์ เมสเซียนนั้น เป็นการศึกษาเทคนิคในการประพันธ์ของเมสเซียนในภาพรวมเป็นหลัก โดยเมื่อต้องศึกษางานประพันธ์อื่น ๆ ของเมสเซียนอย่างละเอียดจะพบว่าผลงานอื่น ๆ จะมีการใช้รายละเอียดทางการประพันธ์ที่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของโครงสร้างของเสียง สังคีตลักษณะ ทฤษฎีเสียง เครื่องดนตรีที่ใช้และรูปแบบการประพันธ์ที่แตกต่างกัน ฉะนั้นหากมีการวิเคราะห์ผลงานชิ้นอื่น ๆ ของเมสเซียนในอนาคต ผลลัพธ์ที่ได้ย่อมต้องแตกต่างกันไปในรายละเอียด

การวิจัยเรื่องบทวิเคราะห์งานประพันธ์ Le Merle Noir ของเมสเซียนสามารถเป็นประโยชน์ต่อการประพันธ์บทเพลงดนตรีร่วมสมัยอื่น ๆ ที่มีความแนวคิดด้านมิติของเสียง และการใช้ดนตรีพื้นเมืองผสมผสานเข้ากับดนตรีตะวันตกให้มีความหลากหลายมากขึ้นได้ในอนาคต

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณัฏฐา โสคติยานุรักษ์. 2543. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Latham, Alison. 2002. *The Oxford Companion to Music*. Oxford: Oxford University Press.

Messiaen, Olivier. 1952. *LE MERLE NOIR pour Flûte et Piano*. Paris, France: Alphonse Leduc.

Messiaen, Olivier. 1956. *The technique of my musical language*. Paris, France: A. Leduc.